

Abstrakt: Forskningsbaserad undervisning – teori och praktik i samverkan (2021)

Björn Bradling (gymnasielektor Jönköpings kommun, affilierad forskare till CCD – Communication, Culture and Diversity). Kontakt: bjorn.bradling@jonkoping.se

Vad händer nu då? – Att nyttiggöra litteraturdidaktisk forskning i och utanför gymnasieskolan

Sommaren 2020 utkom licentiatavhandlingen *Låt romanen komma in – Transformativt lärande i gymnasieskolans litteraturundervisning*, som var resultatet av ett samarbete mellan högskola och kommun inom ramen för professionsprogrammet. Licentiatavhandlingen har praktiska utgångspunkter i form av fokusgruppsamtal med aktiva svensklärare och bibliotekspersonal samt en interventionsstudie i kursen Svenska 3 med sistaårselever på gymnasiet. Dess resultat visar bland annat att didaktisering av terminologi från litteraturvetenskap och läsforskning kan gynna elevers metareflexiva läsning och därmed leda till djupare förståelse av den skönlitterära texten och för den egna läsprocessen. Vidare exemplifierar licentiatavhandlingen hur läsloggen kan användas som redskap för nyttiggörande av begrepp i ämnesundervisningen och hur litteraturundervisningen, genom att skolans kunskapsuppdrag sammanflätas med dess demokratiska och personlighetsutvecklande uppdrag, kan stärka uppfattningen att lärande av transformativ karaktär är meningsfullt.

Redan när arbetet med licentiatprojektet pågick karakteriserades det av öppenhet gentemot omvärlden. Sedan höstterminen 2020 fortgår arbetet med att sprida och implementera idéer sprungna ur licentiatavhandlingen på olika nivåer i och utanför gymnasieskolan. Den för arbetet styrande frågeställningen är:

- Hur kan erfarenheter och resultat från litteraturdidaktisk forskning spridas vidare och transponeras till skolmiljön?

Makronivå: Antalet nedladdningar av licentiatavhandlingen från DIVA uppgår hösten 2021 till knappt 600. Till detta kommer spridningen av närmare 100 tryckta exemplar, av vilka åtta finns att tillgå via universitets-, högskole-, gymnasie- och skolverksbibliotek. De flesta av dem är ofta utlånade. Hänvisningar till licentiatavhandlingen förekommer i sex examensarbeten från lärarutbildningar samt i en doktorsavhandling i pedagogiskt arbete. Licentiatavhandlingen och dess förarbete på engelska (Bradling & Lindberg, 2018) har också internationell spridning genom bland annat kontakter med Aarhus universitet, en finsk postdoc-studie och en nederländsk recension.

Spridningen är dock ingen självsådd sådan. Erfarenheterna och resultaten har presenterats vid att antal (inter)nationella forskningskonferenser, -seminarier och -workshops. På kommunnivå har föreläsningar riktats till personal på utbildningsförvaltningen, (svensk)lärare på grund- och gymnasieskolor samt gymnasiechefer och -rektorer. Utbildningsinsatser har också riktats till studenter på lärarhögskolan. Skolverkets nyhetsbrev och Svenskläraryöreningen är andra kanaler som bidragit till idéernas växtkraft.

Mikronivå: Resultat och erfarenheter sprids i form av till undervisningen hörande uppgifter från lärare till lärare (inom och mellan skolor) och därmed till elever. Dessutom används skolbibliotek både som förmedlare av resultat till lärare och elever och som utgångspunkt för fortsättningsprojekt, som bygger vidare på såväl licentiatavhandlingens resultat som på erfarenheter av metod och genomförande. Exempelvis märks detta genom deltagandeforskning i

relation till arbetet med läsning på ett specifikt gymnasieprogram och till elevers läsning av världslitteratur.

Spridning och nyttiggörande av forskningsresultat och -erfarenheter i och utanför gymnasieskolan möjliggörs bland annat genom handlingsutrymme i lärartjänster, nätverk av olika slag och på olika nivåer samt (in)formella kontakter. Samarbeten mellan kommun och lärosäte är eftersträvansvärda, eftersom ytterligare ämnesdidaktisk forskning som bedrivs av lärare inte bara leder till nya, utan också bygger vidare på och för fram redan existerande, erfarenheter och resultat.

Referenser

Bradling, Björn & Lindberg, Ylva (2018). "Critical Perspectives as Advanced Reading Strategies: An Intersectional Approach to John Ajvide Lindqvist's *Let the Right One In* and *Handling the Undead*". I Fabrizi, Mark A. (red.). *Horror Literature and Dark Fantasy Challenging Genres*. Critical Literacy Teaching Series: Challenging Authors and Genres. Vol. 10. Leiden/Boston: Brill/Sense.

Bradling, Björn (2020). *Låt romanen komma in – Transformativt lärande i gymnasieskolans litteraturundervisning*. Jönköping: Jönköping University.